

דברי החי' ל. אשכול

במושב הארבע-עשרה של מועצה מפלגת פועלי ארץ-ישראל

חל-אביב, 15-16 בדצמבר 1929

ל. שקולניק: חברים! בודאי, מועצה זו, כמו כל כינוס שלנו, זכמו כולנו,

בכלל, בכל מחשבותינו אנתנו חושבים ופועלים על רקע

ציוני ועל רקע של חזון ציוני גדול. ועל המפה - מחניחה ועד באר-שבג -

מדן ועד באר שבג ומצפון ים המלח ועד כפר החורש - על המפה הא"ית הזאת,

שבחלקה כבשנוה ובחלקה שרם בבשנוה, - בודאי, על החזון הזה ועל המפה

הזאת הפועלים, שאפים בכל יום וגם בימים קשים. ובודאי, אסור שמצוקה ומצור

יחשיכו את עינינו מלראות את החזון ולחכות עליו אף לרגע. אבל אנתנו גם לא

צריכים, בכל אופן, ב מועצה הזאת, שנקרה בסדר-יום מסויים, שלא לראות את

הצל, שלא לראות את הרבכות. וגם אחי ההרגשה, שפרוסקין החזיק את המר.

ינני מאשים אותו. אני יודע, שלנו יש חסיד חסכון כפול בהוספיהינו

הצבוריות כלפי חוץ ופנים. אבל, המצב הוא יותר קשה מאשר אפשר להתרשם ממה

שמענו עד כה. והמועצה נקראה כשביל לחפש לצללים האלה ארוכה, בשביל לחפש

להם תרומה. כשישנם מפיליה וכשיש הסתדרות של 120 אלף איש, ואני מאמין

שרבים, אלפים ורבכות מפיליים, אשר אחטול עלו, מוכרחים להיות גם בחניחה

והם מוכנים להחגיגים, לכבוש, לפעול ולהפעיל, והם יושבים בחבורות וספק הוא

אם החדרנו להם כשהו מחרגשותינו, ואינני יודע מה יקרה אם טהחתיים יוסר

מצור חיצוני ואם נוכל להגיד, שסימן הזמן הוא שרכבות באו לארץ והם נשארו

בארץ אחרי תקופה כזאת וימים כאלה שעוברים עליהם. אז, בודאי, גירוס ובודאי

להחגיגים, ובודאי כבושים!

אבל, אנתנו צריכים לחפש דרך אין לסמור גם על תרצוף

חרבנות האלו ולהראות להם דרך לגיוס, להחגיגים, דרך לכבוש ולהכבש. אני

יודע, שנעשה הרבה. אני יודע, שרשימת הפעולות היא גדולה. וכאמת, אינני

יודע, אם אנתנו צריכים במועצה זאת על זה לדבר. ואולי, זה נהוץ (על-מנת)

שנראה את כל דרכנו הכבושית והיוצאת: מה שאנתנו עשינו עד עכשיו.

ובכל זאת, השאלה הנוקבת, השאלה המרה היא: במה אנתנו

יכולים לתנוח את מצב הרבכות האלו? - לחביא פתח, לדעהי, בדרך נכונה. הוא

חשב, שצריך לחפש ולהציע הצעה אין לפחור את שאלת חוסר-העבודה. ואשרתי

בקריאה-אצטא ביניים ללביא, שבערך, בדבר כזה ספלנו קבר בועה"ם לפני

חודש-חדשיים. כמעט אותו הדבר. והמחשבה היחה: אין לנסוח להריום, אם בכלים

נוספים חדשים או בכלים קודמים, להריום מנא כזה, אשר יכניס למעגל העבודה

והצירה אלפי אנשים. והחולשה היא לא לתאר שההצעה הזאת יכולה להציל

את כל העולם, אלא נקודת-החולשה היא בכך: איפשה מפתח-החזק הקסן -

אותו חצי מליון פונט שהסר למליון ורבע - אותו הסכום, שאנחנו מוציאים ללא צורך הוכח גיוס וללא כבוד. וכאן - נקודה-החולשה, שאנחנו טענו בה, וכאן נקודה-החולשה של לכיא.

כנודה שטפלה, לקראת המוצעה הזאת, בכעיה הזאת של העזרה ההדדית ושהחברה גולדה הרצחה בשמה, שמענו כל מיני מחשבות והצעות, אבל חשבנו שאם מנסחים איזה דבר, אז זה צריך להיות דבר כזה, אשר אפשר אותו להעביר בחייה. יש חברים, אשר חושבים, שלא נציג את זה. ואז, כמובן, ישאר מקודם "מסען" הבלתי-מספיק. אגב, יתכן שהמוצעה צריכה היתה לדרוש ממיטתו מקפוחחים, אם אנחנו מספלים בשאלה זאת, תכנית: מה צריכים, אפילו, בדרכי טיוע, בכדי שהרגשתנו ומצפוננו יהיו יותר שקטים ביחס לרעב של אנשים, נשים וילדים, על זה לא שמענו. במשך כל הסבוע והחודש, שאנחנו מזדמנים לדבר בשאלות אלו, נני מחפס את מפתח-הזהב הקסן. חכניות עבודה כאלו או אחרות, אם ישנם מגרשים או אינם, - זה ימצאן - ואני רוצה להעלות בפני החברים עוד מחשבה, שאני בעצמי מחכפס בה זקן מזמן. דברנו כל זה גם כנודה. ופעם עולה הקורס שלה ופעם יורד. זה תלוי בעצב-רוח של ההתדרות כולה.

אני אומר, שבאשר מדברים על גיוס אמציט בחוץ-לארץ,

מחוץ למלחמה עם ממשלה, עם עיריות ומס-חירות (כי הבור הזה לא יכול להתמלא מחוליות) ואנחנו צריכים לשלוח אנשים ולחפש דרכים להשגח אמציט, - אני רוצה להתחיל את זה מהארץ באופן עוד יותר מצומצם - מצמצנו, מצבור המועלית. עוד יותר מצומצם - מאותם 5,000 חברים צבהתחדרות, אשר לפי הדרגה הזאת נשכורתם 10- לירות ומעלה. ויתכן, שיש גם שתי עשרות אלפים אנשים שאינם משלמים. זה הרבה לא מוציין. ויש גם שמי שרשום ב-10 לא"י - זה כמו ב-12 לא"י, כרגיל בעניני מסים. ואני אומר, 5,000 איש אלה, שמשכורתם מ-10 לא"י ומעלה, צריכים להמציא מלוח עוד מחוץ לכספית שאנחנו מקבלים ונקבל להוצאות שאינן פרודוקטיביות, באשר הסר הפונט השני... 5,000 אלה מהויבים להמציא מלוח למוסד פיננסי או לקונסורציות של מוסד פיננסי, על מנת שיהיו בתוחים ומובטחים שהכספים האלה מהמלוח ובכספי "מסען", יוכלו לשמש למפתל של יצירה ועבודה.

נאמר בכורך משפט: גוריד את סנדרט-החיים לעזמת הרעבים.

חברים! אינני להוט אחרי הורדת סנדרט-החיים של אלה, כי זה מקל בשני קצוות, רסוב שכולנו נזכור את זה בוויכוחים שלנו ברחוב ובאסיפות, כי הורדת סנדרט-החיים של החבורים - זה תוספת של מהומרי עבודה, ובכל זאת, אני אומר: מ ל ו ה . אני מניח, מ-5,000 איש אלה יכולים להיות 5,000 משאבות

קטנסנות, בין שזה יוזה ממסכורתם, בין שזה יהיה מאיזה מקום אחר שיש בו לפועלים הסכונות. עוד לא בדקנו את כל הבנקים וגם בבנק "אשראי", וההפועלים האלה אינם שייכים דוקא לאותו האלף שאנכרים במוסדות ההסתדרות, בין שירד גם מסנדרט-החיות שלהם, בין שיקבלו הלואה או שלא ישלמו סכר-דירה. (ס. כפולסון: מי זה יהן להם לא לשלם סכר-דירה? - ל. שקולניק: אני אגיד לך. אלה שנוהגים או לא נוהגים למוזה ואלמים כשרם שמסליכים אותם מדירתם - ויש שלא תקופה מסוימת שרם שמסליכים מהדירה - אלה גם יתנהגו עם אלה בחסד כשיגיע לכן). אני מעריך, שאם אנחנו ככה נראה את הדבר, ז.א. שאם אנחנו יחד עם החזון נראה את הצל הגדול שמעוב על החזון, - אז אני יכול להגיד, שאפשר ליצור 100,000 פונט בסנה. ומה אם חשלתו אחי, או אם מיאמו, אחד לקנדה לדבר על מלוה? היהודי ידבר אלי על מסים ועסקים וצרות, ואני אצטרך להסביר לו: אחת, בכל זאת, צריך בשביל א"י הרחוקה, בשביל החזון לתנוע על מלוה לקרקע, לקחק"ל, להתייבבות וכו'. ה-3 - 4 או 5 אלף איש הם נשוי למלוה. הם יכולים ליצור מלוה של עשרות אלפים פונטים, אם שואלים אותי למספר, אני מסיד לפני וחושב שצריך להשיג 100,000 פונט. כאשר נעסוק בפרטיק, אז בשח נקבע אותם. אני מדבר על 1940. כל אחד מאתנו מבין, שצרוף כזה טבא לחמרים וצרוף כסף אחר למטרה זאת, - בזה אפשר לעשות משהו.

באתה הישיבות של מרכז המפלגה אמר לי בן-גוריון, שאם

אנחנו מוציאים כזה, אז צריכים לקרוא 1,000 איש לאיזו פנה ולעשות עם מסה. אטרחי, שלנו בחוץ עוד 50 לא"י לכל אחד. הכונס הזה הנוסף, הוא כבר נותן לי יסוד להפוך את הפונט הראשון לאיזה דבר (ז. אהרנוביץ: איך יכולים 5,000 איש להם מלוה של 100,000 לא"י? - ל. שקולניק: אני מוכן להגיד, שמי שמסתכר ט-12 לא"י עד 25 לא"י ומעלה שמשכירים יותר - אני אומר - פועל כזה, אשר יודע גם את החזון וגם את הצל של החזון, אשר דורך אתרינו, אגיד אני: אחרי כל המסיה ואחרי כל אשר יש לו - הוא צריך לתח פונט לחודש לשם קניה אובליגציות של 10 לא"י בסנה, והסאובליגציה הזאת תמיד שזה את 10 הלירות בטוק. בה אפשר גם לשלם סכר-דירה ואפשר להפקיד אותה ולמסכן אותה. בעל המסכורת ב-15 לא"י, מי שזוכר את החזון והצל - יעשה את זה. אבל השני יחחיל ב-10 לא"י והראשון - 5 לא"י.

אני אומר, שעלינו מוסל ושומה לקבל נסל יותר גדול ויותר

כבר והוא ילך ויגבר והוא ילך ויכבד, ואם זה יטשך, אני יודע שאנחנו לא נקדים את הצדה. אבל אל נאחר יותר מדי! ואני אומר, זה עוד בכוחנו. ועם זה אני רואה כאן החרלה מפתח של איזה דבר, מפתח להצעה לביא, לדיון בן-גוריון, הרצפליד וכו'. אם יהיה לנו דבר זה - נוכל להכניס מאות ואלפים

אנשים למעגל פעולה. וכאשר הדבר הזה מתחיל להתגלגל - אז זה מתגלגל.

החברים יודעים, וסיפרנו כבר על זה, אנחנו עכשיו מספלים בחכמיה בנין במסקים; מדברים על הכשרת קרקעות וחכמיה-בנין. וזה גלגול חיור וחלט מעט שלביא דורש. כי עד שזה מתחיל להתגלגל, אז כל מוסד מתחיל להוריד איזו נופת מהנסת הזה עד שהוא נהפך לגוזל ללא נוצח כמעט. כל אותו הקונצרט, שיצאה אותו לכיאלא מחגשם, כי חסדים לנו 1000.000 חסונ: הראשונים בשביל להעלותם למיליון.

המועצה הזאת צריכה לפקד עלינו לקחת את עצמנו בציציות ראשנו, כי איננו רואה מאין נקח במסך החדשים הראשונים אמצעים. נניח גם שנסלה אחרי-כן אנשים לחוץ-לארץ. אבל הצי שונה הן זה יקח. מה שצריך במסך שעת החדשים האלה לעשות - את זה עלינו למלא.